

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๕/๒๕๖๐

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้ยุบพระคันนำไทย**นายทะเบียนพระครการเมือง ยืนยันว่า**

ข้อ ๑ นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระคันนำไทยไว้ในทะเบียนพระครการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๐

ข้อ ๒ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พระคันนำไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพระคันนำไทย จำนวน ๓ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพระคันนำไทย ๕ คน ดังนี้

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๒๑ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอป่าสัก จังหวัดชัยภูมิ

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๑๑ ถนนบางนา-ตราด แขวงคลองไม้เบตประเวศ กรุงเทพมหานคร

(๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลลดงมูลเหลือก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพระครการเมือง ปรากฏว่า กรรมการสาขาพระคันนำไทย จำนวน ๙ คน คือ นายสุดใจ ประเสริฐโส นางสาวจันทร์จิรา จันมาตร (จีนทอง) นายประทวน สว่างโภ นายฉลอง หาทอง นายพร จีนทอง นายแสงสว่าง เลเพล นายทิม อาจมา และนายมูล เพชรบูรณ์ เป็นสมาชิกพระครรภ์รักไทย จึงเสนอ นายทะเบียน พระครการเมืองพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้หัวหน้าพระคันนำไทยตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติการเป็น สมาชิกพระคันนำไทยครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพระคันนำไทยหรือไม่ และมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร ประจำจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าในการจัดตั้งสาขาพระคันนำไทยมีการประชุมใหญ่สาขาพระคันนำไทยเพื่อเลือกตั้ง

คณะกรรมการสาขาพรรค โดยมีสมาชิกพรรคเข้าประชุมครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริงหรือไม่ และขอความอนุเคราะห์จากพรรคไทยรักไทยตรวจสอบว่าบุคคลทั้ง ๙ คน ดังกล่าวยังคงเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยอยู่หรือไม่ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครและประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องและพรรคไทยรักไทยแจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้ว ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร รายงานว่าได้สอบถามปากคำผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๒ จำนวน ๗ คน ให้ถ้อยคำว่า “ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๒ การประชุมดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคนำไทย และได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ รายงานว่า “ได้สอบถามปากคำผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๑ จำนวน ๗ คน โดยให้ถ้อยคำว่า มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทยถูกต้องตามข้อบังคับพรรค และได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ รายงานว่าได้สอบถามปากคำนายประสิทธิ์ ศุภสาร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๓ ให้ถ้อยคำว่า “ไม่มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแต่เป็นการคัดเลือกันเองของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคนำไทย ส่วนรายชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมใหญ่สาขาพรรคนั้นเป็นบุคคลที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคนำไทยและได้ลงลายมือชื่อจริง โดยผู้ที่เป็นกรรมการสาขาพรรคนำไปให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

(๓) พรรคไทยรักไทย แจ้งว่า กรรมการสาขาพรรคนำไทย จำนวน ๙ คน คือ นายสุดใจ ประเสริฐโส นางสาวจันทร์จิรา จันมาตร (จีนทอง) นายประทวน วงศ์ นายนล่อง หาทอง นายพร จีนทอง นายแสวง เลเพล นายทิม อาจมา และนายมูล เพชรบูรณิน ยังเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยอยู่

ข้อ ๔ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ พรรคนำไทยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า “ว่าที่ร้อยโท ปัญญา ชัยรัตนพาณิชย์ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคนำไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด ตามข้อบังคับพรรคนำไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒๕ (๙) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว

ข้อ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนรับ-ส่งหนังสือของสำนักงานแล้ว ไม่ปรากฏเอกสารพรรคนำไทยเกี่ยวกับการรายงานจำนวนสมาชิกพรรคตามมาตรา ๒๕ และการขอจัดตั้งสาขาพรรคเพิ่มเติมแต่อย่างใด

ข้อ ๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการดำเนินกิจการของ พรรคนำไทย ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคนำไทยตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗ คือ ภายในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕ พรรคนำไทยยื่นแบบคำขอจัดตั้งสาขาพรรค เพียง ๓ สาขา นายทะเบียนพิจารณาเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้ง การจัดตั้ง พรรคนำไทยยังไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขา พระครการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคนำไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายทะเบียนพระครการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนำไทยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องของนายทะเบียนไว้พิจารณาและแจ้งให้พรรคนำไทยทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พรรคนำไทยไม่ยื่นคำชี้แจงแต่ประการใด

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคนำไทยไว้ในทะเบียน พระครการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๕ ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕ และในวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคนำไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคนำไทยเพียง ๓ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรคสาขาละ ๕ คน แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า กรรมการสาขาพรรคนำไทย จำนวน ๙ คน คือ นายสุดใจ ประเสริฐโส นางสาวจันทร์จิรา ajanmatr (จีนทอง) นายประทวน สวงโภ นายฉลอง หาทอง นายพร จีนทอง นายแสงวงศ์ เลเพล นายทิม อาจมา และนายมูล เพชรบูรณิน เป็นสมาชิกพระครรัตน์ไทยรักไทย จึงขอให้พระครรัตน์ไทยรักไทย ตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวยังคงเป็นสมาชิกพระครรัตน์ไทยรักไทยอยู่หรือไม่ พระครรัตน์ไทยรักไทยแจ้งว่า กรรมการสาขาพรรคนำไทย จำนวน ๙ คน ดังกล่าว ยังเป็นสมาชิกพระครรัตน์ไทยรักไทยอยู่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้อง^๑
ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด
และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)
ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อ
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน
ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิเคราะห์แล้ว นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคনำไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง
เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕ และ
ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคনำไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาวรรคনำไทยเพียง ๓ สาขา มี
คณะกรรมการสาขาวรรค สาขาละ ๕ คน ดังนี้

(๑) สำนักที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๒๐ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอเมืองชัยภูมิ

(๒) สำนักที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๑๑ ถนนบางนา-ตราด แขวงดอกไม้
กรุงเทพมหานคร

(๓) สำนักที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลคงมูลเหตึก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพรรคการเมือง ปรากฏว่า
กรรมการสาขาวรรคনำไทย จำนวน ๙ คน ได้แก่

๑. นายสุดใจ ประเสริฐโส รองประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ
๒. นางสาวจันทร์จิรา งามมาตร (จีนทอง) เลขาธุการสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ
๓. นายประทวน สงวน เหรัญญิกสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ
๔. นายนล่อง หาทอง กรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ
๕. นายพร จีนทอง กรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ
๖. นายแสวง เลพลด กรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ กรุงเทพมหานคร
๗. นายทิม อาจมา โอมยักษ์สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ จังหวัดเพชรบูรณ์
๘. นายมูล เพชรบูรณิน กรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ จังหวัดเพชรบูรณ์ ยังเป็นสมาชิก
พรรคไทยรักไทยอยู่ จึงเป็นบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกพรรคนำไทย ตามข้อบังคับพรรคนำไทย
พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๓ (๙) สมาชิกภาพของบุคคลทั้ง ๙ คน สิ้นสุดลงตามข้อ ๑๗ (๔) ทำให้
องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคนำไทยลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ และลำดับที่ ๓ จังหวัด
เพชรบูรณ์ “ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระองค์การเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๓๑ ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วยประธานสาขาพรรคการเมือง
รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขาธุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขาธุการสาขาพรรคการเมือง
เหรัญญิกสาขาพรรคการเมือง โอมยักษ์สาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง”
ซึ่งกรรมการสาขาพรรคจะต้องเป็นสมาชิกพรรค ดังนั้น การจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๓
“ไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ส่วนลำดับที่ ๒ สาขากรุงเทพมหานครนั้น แม้นายแสวง เลพลด กรรมการ
สาขาพรรคจะเป็นกรรมการสาขาพรรคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่สาขานี้ ๒ ยังมีกรรมการสาขาพรรค
เหลืออยู่ จึงไม่ทำให้สาขาพรรคลำดับที่ ๒ “ไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย” ดังนั้นพรรคนำไทยจึงมีสาขาพรรค
อยู่เพียง ๑ แห่ง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระองค์การเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า พระองค์ต้องมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคตะวันออกและภาคใต้รวม ๔ สาขา จึงเห็นว่า
พรรคนำไทยไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคตะวันออกและภาคใต้รวมในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นับแต่วันที่นายทะเบียนพระองค์การเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พระองค์การเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ได้ จึงมีเหตุยุบพรรคนำไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)
ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนำไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพระองค์การเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ